

Kmetska šola.

I.

»Fanta nočem pošiljati v šolo, ker mi je potem pri delu za nič! Samo v knjigah tiči, za kmetsko delo pa nima več veselja«, tako je modroval trden kmet, ko sem mu prigovarjal, naj pošilja otroke v šolo. Res, malo daleč so že imeli otroci do šole: dve uri in še nekaj povrha, zato pa niso bili primorani hoditi k pouku.

»Prav je imel ta kmet«, si misliš. »Kaj pa ima kmet od šole? Kaj pa njegovi otroci? Kmetskega dela se itak ne učijo pri pouku, kar pa rabi-jo za življenje, se bi pa lahko naučili v dveh letih — ni jim treba trgati hlač šest do osem let po šolskih klo-
péh!

Skoraj bi še jaz pritrdil tem mislim! Res je, da se učiteljstvo veliko trudi z mladino, res je, da imamo pri nas že vse polno lepih šolskih poslop-
pij, pa kljub temu nima kmet tega od šole, kar upravičeno pričakuje: da bi šola kmetskega otroka pripravila za kmetsko delo in življenje, kolikor je to pač mogoče v otroški dobi in da bi mu vzbudila in krepila ljubezen do kmetskega dela in kmetske zemlje.

Ker kmet čuti, da njegov otrok tega ne dobi v šoli, kar rabi za življenje, zato po večini ni šoli naklonjen in le z nevoljo pošilja mladino k pouku.

»Torej: proč s šolo, to bodi kmetsko glasilo!« boš vzkliknil. Kmet rabi pri svojem delu zdrave roke in dobro orodje, ne pa glave nabite polne učenosti!

Taka modrost pa menda ne bo prava. Mislim, da bo bolje drugo geslo: Kmet mora imeti šolo, ki je za njega primerna, kmet mora imeti kmetsko šolo!

»Kmetsko šolo«, majaš začuden z glavo, »kaj pa je to? Bo treba zidati zopet novo šolo in plačevati najbrže nove davke! Za to pa že ne bo noben kmet! Šol že imamo čez glavo dovolj!«

Poslušaj me malo, takoj ti bodem pojasnil vse: Življenje je trdo, to čutimo vsi. Boj v gospodarstvu je vedno bolj oster. Boj ne pozna usmiljenja. Truditi se mora vsak in vkljub temu si mnogokrat komaj toliko pri-
bori, da se preživi. Vsakemu stanu se sedaj hudo godi in zato pa si skuša vsak pomagati. Povsod, kamorkoli pogledamo, vidimo, kako uva-
jajo nove boljše stvari, nove stroje, skoraj nov način življenja. Vsak bi rad stroške znižal, dobiček pa zvišal. V tem skuša drug drugega preko-
siti. Kdor je slabši, zaostane, propa-
de. Zaostane lahko posameznik, propa-
da pa tudi lahko cel stan in sicer tedaj, kadar se ne zna ali noče ali ne more prilagoditi novim razmeram.

Tudi pri nas se vse naglo razvija in raste. Če pa smo odkritosrčni, pač moramo priznati, da je naš kmetski stan precej zaostal v razvoju. Ker je zaostal za drugimi, je naravno, da peša in da se mu še huje godi kakor

drugim, ker ga drugi, hitrejši in močnejši lahko izrabljajo. Tožba ne pomaga nič, prošnja le malo, kmet se mora v prvi vrsti zanesti na sebe in svojo lastno pomoč! Zaupaj v Boga in v svoje delo — pa ti bo bolje!

»Kako si naj sam pomagam?« se jeziš, »ko pa nimam nikjer nobene pravice!«

Kmet že ima pravico in jo bi tudi našel, pa se večkrat ne zna ali ne upa za njo potegniti. Kdor upa, da mu bo kak uspeh sam od sebe priletel v naročje, kakor v obljubljeni deželi pe-
čeni golobi v usta — se moti. To le imaš, kar si priboriš!

Pa od same pravice tudi ne bo nihče sit in bogat. Pravdanje požre hišo in grunt. Kmeti bodo prav vpošte-
vali tedaj, če bo gospodarsko močen, če bo mnogo pridelal. Vsaka država pričakuje pomoč od zdravega, delav-
nega kmetskega stanu. Menda niso še nikdar toliko pisali o kmetu in se zanimali za njegovo gospodarstvo ko ravno sedaj.

Poglejmo kamorkoli: v Avstrijo, v Nemčijo ali na Češko, povsod se je po vojski izredno razvil kmetski stan, napredoval je, gospodarsko je postal močen in povsod ga visoko spoštu-
jejo.

Naš kmet pa je gospodarsko zelo slab in se sploh ne more primerjati z drugimi državami.

Uradno poročilo ministrstva za kmetijstvo pove, da se pri nas v Ju-
goslaviji pridelava povprečno na 1 ha 860 kg žita. Po drugih državah pa pridelava kmet na 1 ha od 2500 do 3500 kg žita. Z drugimi besedami bi to razliko tako označili: na istem pro-
storu, na katerem pridelava kmet v dru-
gih državah žita za 100 dinarjev, ga pridelava pri nas samo za 25 dinarjev. Tako daleč smo še mi za drugimi dr-
žavami!

Kaj je temu krivo? Ali je pri nas zemlja slabša ko drugod, ali pa pod-
nebje neugodnejše? Ne, nasprotno! Oboje je zelo primerno za ugodno rast! Kje je torej vzrok, da pri nas kmet tako malo pridelava in da si gos-
podarsko ne more pomagati? Ali je pri nas kmet manj delaven ko dru-
god? Ne, tudi ne, saj dela od zore do mraka! Najvažnejši vzrok je pač ta, da naš kmet ne pozna dovolj vseh sredstev, s katerimi bi mogel izbolj-
šati rodovitnost zemlje in tako več pridelati nego sedaj pridelava!

Z drugimi besedami: kmetu je tre-
ba več kmetijske izobrazbe! Izobraz-
ba pa je potrebna za vse kmete ter kmetske delavce, ne samo za velepo-
sestnike! Zato pa mora biti izobraže-
vanje tako urejeno, da je omogočeno vsem, ki se pečajo s kmetijstvom, tu-
di najubožnejšim. Izobraževanje ne sme biti združeno z velikimi stroški in s preveliko izgubo delovnega časa.

To izobrazbo želi kmetu nuditi — kmetska šola. Pri nas je še malo znana, ali pa sploh ne, v drugih drža-
vah jo pa že desetletja poznajo, jo pridno obiskujejo in zato je pa tudi kmetski stan v drugih državah bolj razvit in gospodarsko močnejši nego pri nas. Če si hoče naš kmet poma-

gati, se bo moral tudi on okleniti šole, ki je nalašč za njega ustanovlje-
na, šole, ki mu bo vse nudila, kar rabi za uspešno delo in ugodno živ-
ljenje.

»No, dobro ste mi ušesa natrobili z učenostjo, sedaj sem pa vendar ra-
doveden, kaka je ta šola, ki je za nas kmete? Kdo bo hodil v njo? Mi stari očetje? To bo pa že pretrdo! Raje celi dan orjem, ko da bi napisal en sta-
vek! Kdo nas bo pa učil? In kedaj? Čez dan ni časa, zvečer so pa kosti in glava pretrda!«

»Z veseljem ti bom vse razložil — pa več kaj — pri nas pravijo, da je najbolj zdravo tedaj nehati z jedjo, ko najbolj diši — tako ti tudi jaz rečem: sedaj ko se ti zbuja radoved-
nost, pa prenehajva z najino kmetsko šolo, da ne bo preveč dobrega naenkrat. Za prihodnjič se pa le dobro pripravi — tedaj boš pa vse natanko izvedel. — Kmetski pozdrav!

NAŠA DRUŠTVA

Orlovski praški izlet. Vse one, ki se nameravajo udeležiti orlovskega izleta v Pragi, poziva predsedstvo JOZ nujno, da prijavijo čimprej svojo udeležbo ter da plačajo tekom me-
seca oktobra t. l. prvi obrok proračunane cene. Vse prijave je pošiljati na predsedstvo JOZ, Ljubljana, Ljudski dom. Plačila posameznih obrokov je plačevati potom položnic Ljudske posojilnice v Ljubljani, ki nosijo označbo »Praga«. Položnice se dobijo pri predsedstvu JOZ, kateremu je sporočiti radi evidence vsako plačilo obroka. Proračunane cene izleta so sledeče: 1. za III. razred (hrana iz vo-
jaških kuhinj, prenočišča na slama-
njačah), a) za telovadce 650 Din, b) za druge 750 Din. 2. za II. razred: a) hra-
na in stan v konviktu 1050 D, b) pri-
vatno 1150 Din. c) v hotelu 1350 D in še več.

Orliškim krožkom! Za udeleženske telovadnega tečaja v Ljubljani in za letni občni zbor Slov. Orliške Zveze je dovoljena polovična vožnja za čas od 7. do 15. oktobra t. l. Vsaka ude-
leženka kupi na vstopni postaji vozno karto z mokrim žigom do Ljublja-
ne. Vozne karte v Ljubljani ne sme oddati, ker velja tudi za vožnjo za na-
zaj. Štajerski krožki naj pošljejo svo-
je vaditeljice v telovadni tečaj v Lju-
bljano, ker bo letos telovadni tečaj le samo v Ljubljani. Prijave za tečaj pošljite takoj! — Slovenska Orliška Zveza.

Sv. Peter pri Mariboru. Ker se vsled skraj-
no slabega vremena in nesklepčnosti članov občni zbor našega Prosvetnega društva ni vršil v nedeljo, dne 23. t. m., se isti vrši v nedeljo, dne 30. t. m. po rani sv. maši v ka-
planiji. — Šentpeterčani! Pridružite se k našemu društvu »Skala«, ki slavi že letos svoj 25letni jubilej! Koliko je že to društvo storilo dobrega in koristnega, ve tisti, ki je včlanjen pri njem. Zato, fantje in dekleta, ki bi tudi smele biti bolj korajžne, pa tudi starejši bi naj pokazali več zanimanja, pristopite k našemu katoliškemu društvu! Ne dajte se pregovoriti od naših skrahiranih